दशवर्षसहस्राणि दशवर्षशतानि च । राज्यं कारितवान् रामस्ततः स्वभवनं गतः ।
तदिहाप्सरसस्तात गन्धर्व्वाश्च सदाऽनघ । तस्य वीरस्य चरितं गायन्तो रमयन्ति मां । ११२२०
अयञ्च मार्गो मर्त्यानामगम्यः कुरुनन्दन । ततोऽहं रक्षवान् मार्गं तवेमं देवसेवितं ।
धर्षयेद्वा शपेद्वाऽपि मा कश्चिदिति भारत । दिव्यो देवपथो ह्येष नात्र गच्छन्ति मानुषाः ।
यदर्थमागतश्चासि अतएव सरश्च तत् ।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि तीर्थयात्रापर्व्वणि हनूमद्भीमसेनसंवादे अष्टचत्वारिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १४८ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तो महाबाहुर्भीमसेनः प्रतापवान् । प्रणिपत्य ततः प्रीत्या भ्रातरं हृष्टमानसः ।
उवाच श्लक्ष्णया वाचा हनूमन्तं कपीश्वरं । मया धन्यतरो नास्ति यदार्य्यं दृष्टवानहं । ११२२५
अनुग्रहो मे सुमहांस्तृप्तिश्च तव दर्शनात् । एवन्तु कृतमिच्छामि त्वयाऽद्य प्रियमात्मनः ।
यत्ते तदासीत् प्लवतः सागरं मकरालयं । रूपमप्रतिमं वीर तदिच्छामि निरीक्षितुं ।
एवं तुष्टो भविष्यामि श्रद्धास्यामि च ते वचः । एवमुक्तः स तेजस्वी प्रहस्य हरिरब्रवीत् ।
॥ हनूमानुवाच ॥ न तच्छक्यं त्वया द्रष्टुं रूपं नान्येन केनचित् । कालावस्था तदा ह्यन्या न सा वर्त्तति साम्प्रतं ।
अन्यः कृतयुगे कालस्त्रेतायां द्वापरे परः । अयं प्रध्वंसनः कालो नाद्य तद्रूपमस्ति मे । ११२३०
भूमिर्नद्यो नगाः शैलाः सिद्धा देवा महर्षयः । कालं समनुवर्त्तन्ते यथा भावा युगे युगे ।
बलवर्ण्णप्रभावा हि प्रहीयन्त्युद्भवन्ति च । तदलं तव तद्रूपं द्रष्टुं कुरुकुलोद्वह ।
युगं समनुवर्त्तामि कालो हि दुरतिक्रमः ॥ भीमसेन उवाच ॥ युगसंख्यां समाचक्ष्व आचारञ्च युगे युगे ।
धर्म्मकामार्थभावांश्च कर्म्म वीर्य्यं भवाभवौ ॥ हनूमानुवाच ॥ कृतं नाम युगं तात यत्र धर्म्मः सनातनः ।
कृतमेव न कर्त्तव्यं तस्मिन् काले युगोत्तमे । न तत्र धर्म्माः सीदन्ति चीयन्ते नच वै प्रजाः । ११२३५
ततः कृतयुगं नाम कालेन गुणतां गतं । देवदानवगन्धर्व्वयक्षराक्षसपन्नगाः ।
नासन् कृतयुगे तात तदा न क्रयविक्रयः । न साम क्षय जुर्व्वर्णाः क्रिया नासीच्च मानवी ।
अभिध्याय फलं तत्र धर्म्मः सञ्चास एव च । न तस्मिन् युगसंसर्गे व्याधयो नेन्द्रियक्षयः ।
नासूया नापि रुदितं न दर्पो नापि वैकृतं । न विग्रहः कुतस्तन्द्री न द्वेषो नच पैशुनं ।
न भयं नापि सन्तापो नचेर्ष्या नच मत्सरः । ततः परमकं ब्रह्म सा गतिर्योगिनां परा । ११२४०
आत्मा च सर्व्वभूतानां शुक्लो नारायणस्तदा । ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्राश्च कृतलक्षणाः ।
कृते युगे समभवन् स्वकर्म्मनिरताः प्रजाः । समाश्रयं समाचारं समज्ञानञ्च केवलं ।
तदा हि समकर्म्माणो वर्णा धर्म्मानवाप्नुवन् । एकदेवसदायुक्ता एकमन्त्रविधिक्रियाः ।
पृथग्धर्म्माः त्रिकवेदा धर्म्ममेकमनुव्रताः । चातुराश्रम्ययुक्तेन कर्म्मणा कालयोगिना ।
अकामफलसंयोगात् प्राप्नुवन्ति पराङ्गतिं । आत्मयोगसमायुक्तो धर्म्मोऽयं कृतलक्षणः । ११२४५
कृते युगे चतुष्पादश्चातुर्व्वर्ण्यस्य शाश्वतः । एतत् कृतयुगं नाम त्रैगुण्यपरिवर्ज्जितं ।
त्रेतामपि निबोध त्वं तस्मिन् सत्वं प्रवर्त्तते । पादेन ह्रसते धर्म्मो रक्ततां याति चाच्युतः ।